

KULTÚRA ÉS TÁRSADALOMSZERVEZÉS

1. Magyar Napok

A Magyar Napok eseménysorozat célja a szórványban élő magyar emberek összetartozásának erősítése, a magyar kultúra bemutatása, a hagyományok ápolása. Az eseménysorozat minden szórványban élő magyar számára egy olyan közösségi programot kell hogy jelentsen, amelyet sajátjának érezhet.

Lépések:

- azon települések összesítése, ahol már léteznek hasonló kezdeményezések – fontos ezek felkarolása, a közösségi együttműködés elősegítése, felhívni a figyelmet a pályázati lehetőségekre;
- azon települések feltérképezése, ahol a helyi közösségek igényt tartanak hasonló kezdeményezésre;
- a hatékony kommunikáció és tapasztalatsere érdekében fontos a Magyar Napok hálózatba szervezése megyénként / területenként;
- olyan közös stratégiák kidolgozása, mely összekapcsolja a szórványrendezvényeket, de megőrzi a helyi kulturális értékeket hordozó elemeket;
- helyi, jellegzetes kulturális értékeket továbbító programok megszervezése, lebonyolítása;
- olyan promoválási felület kialakítása az események sajátos arculata és a közös stratégia mentén, amely az eseménysorozatra hívja fel a figyelmet;
- a megvalósítások nyomon követése és éves értékelése.

2. „Fogadj örökbe egy műemléket” program

A program célja a magyar identitástudat erősítése, a magyar közösség összefogása, a közösségi terek bővítése a szórványtelepüléseken. Ugyanakkor cél a különböző műemlékek védelme, a magyar kulturális örökség fontosságának tudatosítása a diákok, tanárok és a közösség körében. Az örökbefogadók az iskolák, tagozatok, partnereik a helyi önkormányzat, a helyi civil szféra és az egyházak.

Lépések:

- a szórványban működő magyar iskolák, osztályok adatbázisának frissítése;
- a területi / megyei programfelelősök megnevezése és képzése: feladatuk a program megvalósításának koordinálása, a különböző területek koordinátoraival, tanügyi intézetekkel való kapcsolattartás;
- előkészítő anyag összeállítása az örökbefogadáshoz iskolák, tanárok számára – tematika: a megye történelme, a helyi épített örökség fontossága a közösség életében, javaslatok a műemlékekhez fűződő programokra;
- az örökbefogadandó műemlék kiválasztása: minden magyar iskola/magyar tagozat kiválasztja azt a műemléket, amelyet örökbe szeretne fogadni a saját településén;
- örökbefogadási ünnepség megszervezése megyénként/területenként;

- programcsomag kidolgozása az örökbefogadott műemlékekre;
- programok megvalósítása – monitorizálás, promoválás, a legjobb örökbefogadó díj megítélése évente.

3. Tájházak, emlékházak, helytörténeti kiállítások hálózata

A tájházak, emlékházak, helytörténeti kiállítások hálózatának elsődleges célja olyan kiállítások és látogatóbarát programok létrehozása, melyek kulcsszerepet játszanak a helyi identitás, a helyi magyar kulturális értékek megőrzésében és továbbadásában, a magyar közösséghez való tartozás megerősítésében. Ezek az erdélyi magyar tárgyi örökség megőrzésének színterei, oktatási, kulturális, közösségfejlesztő szerepük megerősítése érdekében hálózatba szervezésük, támogatásuk kiemelten fontos feladat.

Lépések:

- a működő tájházak, emlékházak, helytörténeti kiállítások azonosítása, a meglévő adatbázisok frissítése – a romániai és magyarországi rendszer feltérképezése, ennek alapján egy erdélyi magyar hálózatépítési és működtetési stratégia kidolgozása – a Kriza János Néprajzi Társasággal közösen;
- támogatjuk az Erdélyi Magyar Tájházak, Emlékházak és Helytörténeti Kiállítások Szövetségének létrehozását – cél: intézményi láncolat kialakítása, a fenntartáshoz szükséges források biztosítása, közös érdekképviselő, a közösség számára hasznos néprajzi gyűjtemények működésének segítése, fejlesztési lehetőségek, országos és regionális találkozók / továbbképzések szervezése;
- egyeztetések a romániai és magyarországi Tájházak Szövetségével tanácskozások, képzések formájában;
- erdélyi stratégia kidolgozása (turisztikai programok, tematikus programok, egyszeri, helyi sajátosságokra épülő programok, ismétlődő – bárki számára elérhető programok, tanulmányi kirándulások stb.);
- folyamatos tájékoztatás a meghirdetett pályázati lehetőségekről – pályázati tanácsadás, képzések;
- a tájházak jegyzékét tartalmazó internetes portál létrehozása: ez által promoválhatók a tájházakhoz kapcsolódó szakmai, oktatási és- turisztikai programok;
- stratégiai megvalósítások nyomon követése és értékelése, helyzetfelmérés stb.;
- kiadványok: falumonográfiák sorozatának elindítása, a készülő Erdélyi Kalauzban a szórványrégiók létesítményeinek hangsúlyos szerepeltetése.

4. Magyar Házak

- működő Magyar Házak beazonosítása;
- a programok és az eszközállomány leltározása, a munkatársak képzésének megszervezése – megállapodás az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesülettel;
- hálózatban futtatható programok jegyzékének összeállítása;
- támogatjuk a Magyar Házak szövetségének létrehozását.

5. Székelyföld-szórványtelepülések testvérkapcsolata

- Hargita–Beszterce–Naszód, Temes, Aranyosszék, valamint Háromszék–Fehér, Szeben és Hunyad megyékben szervezett programok összesítése;

- a programok típusok szerinti rendszerezése;
- programjavaslatok megfogalmazása a Magyar Házak hálózata számára.

6. Nagyvárosi szórvány

- a nagyvárosi szórvány sajátos helyzetének intézménycentrikus feltérképezése;
- keret-megállapodás kezdeményezése a kolozsvári Kisebbségkutató Intézettel a nagyvárosi szórvány-élethelyzetek kutatására;
- egyházakkal való megállapodás kezdeményezése a nagyvárosi szórvány gondjainak megoldására;
- igényeinek megfelelő megoldások kidolgozása;
- nagyvárosi program beindítása kísérleti jelleggel, elsőként Kolozsváron.

7. Szórványgondnoki hálózat

- a javasolt megyék/területi szervezetekben kijelölt felelősök: Temes, Krassó-Szörény, Hunyad, Fehér, Szeben, Maros, Brassó, Beszterce-Naszód, Máramaros, Történelmi Máramaros, Kolozs; programszinten: Arad, Bihar, Szatmár, Szilágy;
- a szórványgondnokok feladatainak pontosítása, képzésük megszervezése.

OKTATÁSPOLITIKA

Oktatáspolitikánk kiemelt célja az erdélyi magyar oktatási tér fejlesztése, kiterjesztése a szórványban, a szórványkollégium-hálózat megerősítése, olyan anyanyelvű iskolarendszer biztosítása, amely gyorsan és hatékonyan igazodik a munkaerő-piaci igényekhez.

1. Az erdélyi magyar oktatási tér továbbfejlesztése, kiterjesztése a szórványban

- az önkormányzatok konkrét feladatainak meghatározása az oktatás működtetésében, az új törvény alapján;
- további önálló magyar iskolák – iskolaközpontok – alakítása:
  - Segesvár,
  - Dicsőszentmárton,
  - Szamosújvár.
- a román nyelvű oktatásban résztvevők beazonosítása;
- a román iskolákba íratott magyar tanulók számára magyar osztályok indítása;
- a román osztályokban tanulók bevonása a magyar nyelven folyó tehetségápolási programokba;
- a magyar nyelvű oktatás kereteinek további bővítése Csángóföldön, főállású oktatók számának növelése, Bákó megyei magyar tanfelügyelő kinevezése.

2. Szórványkollégium-hálózat

- szükséges egy normatív alapú, betervezhető támogatási rendszer kialakítása a szórványkollégiumok biztonságos működtetése érdekében – ebben az új törvény szerint kulcsszerep jut - és az RMDSZ kulcsszerepet szán - a megyei tanácsoknak;

- magyar nyelvű oktatásban való részvétel tudatosítása a szülők körében, valamint a középiskolát választó tizenéves tanulók körében;
- tehetséggondozási programok és az iskolán kívüli tanulás összekapcsolása;
- állandó kapcsolat és fórum lehetősége a szórványkollégiumok között;
- regionális együttműködés a pályázások során.

3. A munkaerő-piaci igényekhez gyorsan és hatékonyan igazodó anyanyelvű iskolahálózat érdekében megoldandók

- a magyar nyelvű szakoktatás - beleértve a képzőművészeti, zenei, sport, pedagógiai - biztosítása a szórványmegyékben is a minisztérium megfelelő beiskolázási számai alapján;
- az anyanyelvű oktatás lehetőségének megteremtése a speciális oktatási intézményekbe beiskolázott fogyatékos gyermekek, valamint az állami gondozásban részesülő magyar gyerekek számára;
- a középfokú/líceumi oktatásban össze kell hangolni az intézményeink évi beiskolázási számaikat szakágazatok – szakirányok – szakosztályok/szakok szerint, megyék közti, megyei és esetenként kistérségi lebontásban.

4. Várható kritikus helyzetek kezelése

- a megyei tanácsokban márciusig megoldási tervek kidolgozása a veszélyeztetett ún. összevont osztályú iskolák érdekében (a helyi magyar tanfelügyelőkkel és az RMDSZ oktatási főosztálya közreműködésével);
- a magyar oktatók ingázásának finanszírozása: a megyei tanácsok költségvetésének egyik prioritása legyen;
- nagyvárosi lakótelepi iskolák felkarolása, megmentése: a beiskolázási számok észszerű minisztériumi leosztásával és e számok szigorú betartatásával;
- RMDSZ szórvány-oktatási támogatáspolitikájában a hangsúly a számbelileg elmaradt szakoktatás és a veszélyeztetett nagyvárosi lakótelepi iskolák ügyére kerül.

IFJÚSÁG

Cél: a magyar közösségi terek tartalmas programokkal való feltöltése, hozzájárulva a fiatalok szülőföldön való boldogulásához és érvényesüléséhez.

Lépések:

- egyeztetési struktúra létrehozása, amely teret biztosít a szórvány megyékben működő ifjúsági szervezetek képviselői számára az évi stratégiák megvitatására és elfogadására;
- közös cselekvési- és programterv kidolgozása – hidat teremtünk a szervezetek között, elősegítve az erős kapcsolatok kiépítését;
- a szervezetek közösségépítő rendezvényeinek támogatása szakmai és anyagi szempontból;
- a Magyar Házakban lebonyolított tevékenységek összesítése, ezek számának növelése – ehhez szükséges a fiatalok bevonása;

- a szórvány szervezetek képviselői számára már beindított vezetőképzők folytatása;
- a MIÉRT szórványban működő struktúráinak megerősítése;
- a történelmi egyházak mellett szerveződő ifjúsági csoportok bevonása a közösségépítő programok lebonyolításába;
- testvérkapcsolatok beindítása azon székelyföldi és szórvány megyei szervezetek között, ahol ez még nincs.

SAJTÓ

A szórványvidéken megjelenő magyar nyelvű sajtótermékek az anyanyelvhasználat igen fontos közegét jelentik: ezek teszik lehetővé nagyon sok ember számára, hogy anyanyelvükön olvassanak, tájékozódjanak a szűkebb és tágabb környezetük történéseiről, eseményeiről. Első lépésként szükséges a szórványmédia jelenlegi állapotának és a helyi igényeknek a feltérképezése, ezt követheti egy olyan átfogó program kidolgozása, amely az interetnikus környezetben megjelenő sajtótermékek fenntartható működését biztosítja.

Teendők:

- szórványrégiókban, településeken megjelenő közösségi sajtótermékek felleltározása;
- ezek hálózatba szervezése – információ- és tapasztalatcsere elősegítése érdekében;
- szakmai képzés nyújtása a kiadványok szerkesztésével foglalkozók számára;
- anyagi támogatás a kiadványok megjelentetéséhez, terjesztéséhez;
- igények felmérése azokban a zónákban, településeken, ahol nincsenek hasonló kiadványok – szükség esetén újak beindítása, vagy a régióban megjelenő sajtótermékek eljuttatása.